

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-20>

УДК 658.155

СУТНІСТЬ ПРИБУТКУ ТА ЙОГО ФОРМУВАННЯ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: СТРАТЕГІЧНИЙ АСПЕКТ

THE ESSENCE OF PROFIT AND ITS FORMATION FOR ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS: A STRATEGIC ASPECT

Акулюшина Марина Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORSID: <https://orcid.org/0000-0003-0230-4019>

Лук'янчук Олена Михайлівна

старший викладач кафедри менеджменту,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORSID: <https://orcid.org/0000-0003-4593-3130>

Кедік Вікторія Василівна

магістрант,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORSID: <https://orcid.org/0009-0005-0693-1302>

Akuliushyna Maryna, Lukianchuk Olena, Kedik Viktoriia
Odesa Polytechnic National University

У статті досліджується сутність прибутку, як економічної категорії в сучасних умовах, а також розробка ефективного стратегічного підходу до його управління в умовах невизначеності. Проаналізовано еволюцію поняття прибутку вченими від класичної школи до неокласиків та вітчизняних дослідників. Визначено, що відсутність єдиного підходу до поняття прибутку ускладнює формування ефективного механізму управління. Запропоновано удосконалення стратегічного, організаційного та системного підходів до управління прибутковістю, а також пофакторну модель з шести етапів для керування внутрішніми та зовнішніми факторами впливу. Перспективними напрямками вдосконалення визначено дизайн-мислення, інтегроване управління ризиками та сталий розвиток. Наголошено, що підвищення прибутковості досягається як шляхом оптимізації ключових показників, а також удосконаленням існуючих управлінських тактик.

Ключові слова: прибуток, управління прибутком, стратегічний підхід, економічна невизначеність, стратегічний механізм, ефективність підприємства.

The purpose of the research is to systematize the essence of profit in its modern interpretation and to develop an effective strategic approach to enterprise profit management under conditions of uncertainty. The relevance of the topic is determined by the underdevelopment of a comprehensive approach to profit assessment, the necessity to account for modern factors influencing its formation, and the imperfection of existing strategic profit management mechanisms in conditions of market instability. The article provides a comprehensive analysis of the evolution of scholarly views on the economic nature of profit – from the classical theories of Adam Smith, David Ricardo, and Jean-Baptiste Say to the modern concepts of the neoclassical school represented by Alfred Marshall, John Maynard Keynes, and Friedrich Hayek. Particular attention is paid to the analysis of the development of domestic scientific thought regarding this category. The study proves the absence of a unified methodological approach to defining the economic essence of profit, which significantly complicates the formation of an effective management mechanism in modern conditions. Based on the conducted research, an innovative strategic profit management mechanism is proposed, integrating three interrelated approaches: strategic, organizational, and systemic. The strategic approach ensures the long-term orientation of management decisions, the organizational approach optimizes internal processes, and the systemic approach provides comprehensive coverage of all aspects of the enterprise's activities. Particular value lies in the emphasis on a factor-based model of profitability management, which is implemented

through six sequential stages - from the identification of influencing factors to monitoring the effectiveness of taken measures and adjusting the management strategy. As promising directions for improving the profit management system, the following are proposed: the implementation of design thinking to stimulate innovation activity, the development of integrated risk and revenue management, and the implementation of sustainable development principles. It is substantiated that increasing profitability is achieved both through the optimization of key enterprise performance indicators and through the fundamental improvement of management tactics and strategies, which is particularly relevant in the context of modern economic uncertainty.

Keywords: profit, profit management, strategic approach, economic uncertainty, strategic mechanism, enterprise efficiency.

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання, що характеризуються високою мінливістю зовнішнього середовища, гострою конкуренцією та періодичними економічними кризами, обумовлюють необхідність переосмислення традиційних підходів до управління прибутком підприємств. Особливої актуальності набуває питання формування ефективного механізму стратегічного управління прибутком, здатного забезпечити стійкий розвиток підприємств в умовах невизначеності. Основними завданнями які потребують вирішення є відсутність єдиного методологічного підходу до визначення економічної сутності прибутку, що проявляється в існуванні різних наукових концепцій – від класичних теорій до сучасних неокласичних підходів. Недосконалість існуючих інструментів управління прибутком, які часто не враховують сучасний стан ринкового оточення підприємства.

Наукова проблема полягає у необхідності розробки комплексного підходу до стратегічного управління прибутком підприємств, що враховує сучасні економічні реалії та забезпечує підвищення ефективності діяльності в умовах невизначеності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управлінню прибутком підприємства присвячені численні роботи як українських, так і зарубіжних науковців. Різноманітні аспекти соціально-економічної сутності прибутку були досліджені в ряді наукових праць закордонних вчених А. Сміта, А. Маршалла, Ж. Б. Кларка, Ф. Хаєка [1-9]. Також великий вклад у визначення сутності прибутку та принципів його формування внесли вітчизняні вчені А. Піддєрьогін [10], С. Покропивний [11], а також акцентовано увагу на галузевих аспектах його формування Н. Баб'як [12]. Окремі дослідження зосереджуються на адаптивних фінансових механізмах для забезпечення прибутковості підприємств у системі ризик-орієнтованого управління [13], а також на організації обліково-аналітичного забезпечення системи управління прибутком [14; 15]. Існує значна

увага до впровадження концепцій стратегічного управління в практику українських підприємств, що відображені в роботах науковців Д. Букрєєвої, К. Тупіциної, В. Мартиненко [16; 17], з особливим акцентом на оцінку ефективності їхньої діяльності. Однак єдиний стратегічний підхід до управління прибутковістю ще не сформувався, методологічна база перебуває на стадії розроблення і вдосконалення.

Постановка завдання. Метою статті є конкретизація сутності прибутку в сучасному розумінні та обґрунтування ефективного стратегічного підходу до управління прибутком підприємства в умовах невизначеності. Основні проблеми, які слід зазначити це відсутність комплексного підходу до оцінювання прибутку, врахування факторів впливу на його формування та недосконалість стратегічного механізму управління прибутком підприємств в сучасних нестабільних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка прибутку відіграє вирішальну роль у розумінні його значення в економічному розвитку бізнесу. Прибуток є основним джерелом фінансування для розвитку науково-технічного прогресу, вдосконалення інфраструктури та виробництва, а також підтримки різних інвестиційних проектів. Він служить для сплати податків та зборів, а також є результатом господарської діяльності. Тому дохід, отриманий від підприємницької діяльності та матеріального виробництва, визначається через поняття «прибуток».

Метою будь-якого підприємства є отримання прибутку, що слугує значною мотивацією для ефективного управління витратами, капіталом, доходами та собівартістю, а також оптимізації рішень щодо капітальних вкладень. Головним завданням фінансового менеджера є максимізація прибутку підприємства, що призводить до його стабільного зростання. З розвитком ринкових відносин в Україні поняття прибутку змінилося, що зумовило необхідність пошуку нових підходів до його управління.

Наразі існує кілька тлумачень поняття прибутку, які відрізняються у вітчизняних та міжнародних авторів. З еволюційним розвитком економіки трансформувався і підхід до визначення сутності прибутку. Розглянемо основні етапи та підходи до нього різних вчених.

Адам Сміт, шотландський філософ та економіст XVIII століття, вперше запропонував визначення прибутку як окремої економічної категорії. Він розглядав прибуток як винагороду за підприємництво та схильність до ризику, що виникає, коли підприємець інвестує капітал у виробництво товарів чи послуг, отримуючи прибуток як винагороду за ділову ініціативу та ефективність. Сміт наголошував, що ринкова конкуренція знижує рівень прибутку, оскільки підприємці прагнуть підвищити свій прибуток та конкурентоспроможність [1].

Жан-Батист Сей, ключова фігура класичної школи економіки, розглядав прибуток як винагороду за створення нових цінностей в економіці. Згідно з його теорією, прибуток виникає не лише завдяки ефективній організації виробництва, але й завдяки створенню нових ринків та розробці нових продуктів і послуг. Давид Рікардо, наступний економіст класичної школи, розглядав валовий прибуток як складову вартості товарів, вважаючи його суттєвою частиною ціни продукту. Він також зазначав, що конкуренція обмежує розмір прибутку [2].

Леон Вальрас, представник маржиналістської теорії, розглядав прибуток як складову вартості продукту, що виникає внаслідок виробничих витрат, припускаючи, що в умовах ринкової рівноваги прибуток підприємця нормалізується до рівня, що компенсує виробничі витрати та винагороду за капіталовкладення [3]. Ірвінг Фішер, американський економіст, розглядав прибуток як мотиваційний фактор для підприємців, досліджуючи його зв'язок з іншими економічними показниками, такими як інфляція, процентні ставки та інвестиції [4].

У вченні Вільфредо Парето прибуток розглядається як елемент, що забезпечує максимальну вигоду для всіх учасників економіки, зокрема шляхом досягнення «Парето-оптимальності», де покращення одного підприємства призводить до зменшення прибутку іншого [5]. Джон Мейнард Кейнс інтерпретував прибуток через призму інвестицій та споживання, підкреслюючи роль державного втручання у стимулюванні економічного зростання [6].

Неокласичний економіст Дж. Брюс Кларк підкреслював важливість прибутку як фунда-

ментального елемента капіталістичної економіки, досліджуючи його роль у накопиченні капіталу та економічному зростанні [7]. Альфред Маршалл у своїх роботах з розподілу економічного прибутку досліджував роль державного втручання в економіку для досягнення оптимального рівня виробництва та розподілу прибутку, зокрема через податки [8].

Фрідріх Хайєк зазначав, що прибуток стимулює підприємців до інновацій та ефективного використання ресурсів, стверджуючи, що ринкові механізми є ефективнішими за централізоване планування [9].

Також визначенням сутності прибутку присвячені роботи вітчизняних економістів. Так А. М. Піддєрьогін розглядав прибуток як частину додаткової вартості, що виробляється та реалізується, готову до розподілу після реалізації продукту [10]. С. Ф. Покропивний визначав прибуток як частину доходу після покриття всіх витрат підприємства, зазначаючи, що це не повністю розкриває економічну природу прибутку [11].

Н. Д. Баб'як наголошував, що прибуток відображає ефективність виробничої діяльності, зокрема через поєднання виробничих факторів та корисної виробничої діяльності господарюючих суб'єктів [12].

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1: «прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати». Там же в П(С)БО 1: «Дохід – збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена» [19].

Науковці розрізняють економічний та бухгалтерський прибуток. Згідно з «Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку», прибуток визначається як різниця між доходом підприємства та його реальними витратами, що відповідає бухгалтерському прибутку. Водночас економісти використовують поняття економічного прибутку для оцінки економічного успіху підприємства, яке визначається як різниця між доходом компанії та всіма альтернативними витратами [18].

Таким чином, дослідження різних вчених щодо поняття прибутку демонструють відсутність єдиного підходу до його визначення, підкреслюючи складність та багатогранність цієї економічної категорії.

Слід відзначити що в реаліях умов нестабільності та невизначеності така увага до сутності прибутку не випадкова, адже від

рівня прибутковості залежить майбутній розвиток підприємства.

У сучасних умовах, що характеризуються кризовими явищами, посиленням конкуренції та розвитком інформаційних війн, варто розглянути можливість впровадження нових методів управління для забезпечення ефективного функціонування підприємства. Стратегічний підхід до управління прибутком має бути орієнтований на перспективу, враховуючи високий рівень невизначеності та параметри, що визначають розвиток підприємства. В умовах ринкової економіки прибуток виконує низку функцій: він є основною метою підприємницької діяльності, базою для економічного розвитку країни, критерієм ефективності виробничої діяльності, основним джерелом внутрішніх ресурсів для розвитку підприємства, головним чинником зростання ринкової вартості підприємства, а також важливим джерелом для задоволення соціальних потреб суспільства. Крім того, прибуток є основним захисним механізмом від ризику банкрутства підприємства.

Для забезпечення динамічного розвитку підприємства необхідно створити ефективний механізм стратегічного управління при-

бутком. Основною метою цього механізму є забезпечення умов для ефективного формування, розподілу та використання прибутку в поточному та перспективному періодах (рис. 1).

Наявність широкого спектру складних задач у системі процесного управління прибутковістю господарських суб'єктів вимагає системного підходу до реалізації відповідних заходів. Тому економічна наука виокремлює кілька традиційних підходів, спрямованих на досягнення визначених цілей, серед яких особливу увагу заслуговують стратегічний, організаційний та системний підходи.

Стратегічний підхід передбачає формування системи процесного управління прибутковістю на основі визначених стратегічних цілей функціонування підприємства. Це дає змогу не лише визначити інструменти забезпечення ефективного функціонування підприємства, а й забезпечити ресурсне підкріплення перспективних управлінських рішень, спрямованих на розвиток організації.

Організаційний підхід фокусується на оптимізації внутрішньої організації підприємства, зокрема на розподілі повноважень, функцій і процесів. Це включає організацію ключових аспектів управління прибутковістю, таких

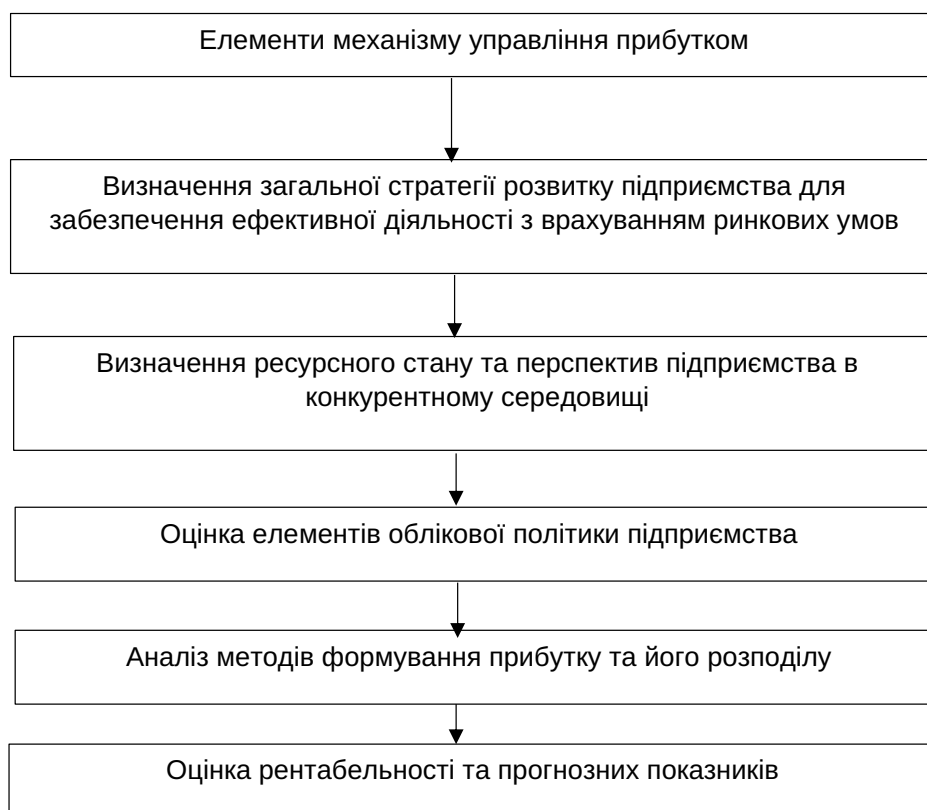

Рис. 1. Основні складові стратегічного механізму управління прибутком

Джерело: сформовано авторами

як планування, контроль і мотивація. Управління прибутковістю в межах організаційного підходу передбачає ефективну координацію функцій у внутрішньому середовищі підприємства з урахуванням специфічних потреб і забезпечення гнучкості та адаптивності.

Системний підхід розглядає прибуткове функціонування підприємства як загальний процес, що охоплює всі етапи, від ресурсного забезпечення виробничо-адміністративних процесів до політики збуту і просування. У цьому підході управління прибутковістю є складним динамічним процесом, що включає численні поліфункціональні елементи та взаємозв'язок між різними стадіями процесу.

Одним із напрямків удосконалення управлінських підходів до прибутковості є використання пофакторної моделі, яка детально розглядає внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на прибуткові надходження. Такий підхід дозволяє досягти необхідного рівня керованості результатами впливу факторів на прибуток підприємства.

Застосування пофакторної моделі управління прибутковістю можна формалізувати через послідовність управлінських кроків:

1. Ідентифікація факторів впливу на прибутковість, що включає визначення їх вагомості та виявлення ключових точок для управління.
2. Формалізація каузальних зв'язків між факторами та прибутковістю, побудова імітаційної моделі для аналізу кількісних показників.
3. Пошук шляхів керування основними факторами, що визначають прибутковість, обмеження негативних і стимулювання позитивних факторів.
4. Прогнозування змін динаміки факторів, зокрема, за допомогою окремих управлінських інструментів.
5. Вибір конкретних інструментів для управління впливом факторів на прибутковість, на основі прогнозних даних.
6. Моніторинг і оцінка ефективності вжитих заходів, коригування управлінських рішень за потреби [15; 16].

Перспективним напрямком для збагачення управління прибутковістю є застосування таких організаційних заходів:

1. Дизайн мислення (Design thinking), який спрямований на створення креативної атмосфери в організації для стимулювання інноваційної культури та розвитку творчого потенціалу працівників.
2. Інтегроване управління ризиками та доходами забезпечує поєднання управлінських напрямків, що стосуються фінансо-

вого планування та управління ризиками, на основі моделювання перспективних грошових надходжень.

3. Сталий розвиток і відповідальне управління передбачають збалансований підхід до економічних, соціальних та екологічних аспектів, що дозволяє створити систему, де поліпшення одного чинника сприяє позитивному розвитку іншого.

Отже, побудова системи управління прибутковістю підприємства повинна ґрунтуватися на системних підходах, які розглядають прибутковість як комплексний процес і враховують актуальні ринкові практики, засновані на принципах інклюзивності та соціальної відповідальності.

Висновки. Дослідження дозволяє сформулювати низку ключових висновків щодо сутності прибутку та механізмів його управління в сучасних економічних умовах. Було визначено, що прибуток як економічна категорія має багатогранну природу, що знаходить відображення у різноманітті наукових підходів до нього – від класичних концепцій до сучасних теорій неокласичної школи. Слід зазначити, що не зважаючи на багатогранність наукових поглядів і сьогодні відсутній єдиний методологічний підхід до трактування економічної сутності прибутку, що значно ускладнює формування ефективного механізму управління ним.

Важливим результатом дослідження є доопрацювання інноваційного стратегічного механізму управління прибутком, який інтегрує три взаємопов'язані підходи: стратегічний, організаційний та системний. Стратегічний підхід дає можливість отримати довгострокову орієнтацію управлінських рішень, організаційний – оптимізацію внутрішніх процесів, а системний – комплексне охоплення всіх аспектів діяльності підприємства. Практична цінність дослідження полягає у подальшому розвитку пофакторної моделі управління прибутковістю, що реалізується через шість послідовних етапів – від ідентифікації факторів впливу до моніторингу ефективності вжитих заходів.

На подальших етапах вдосконалення системи управління прибутком можуть бути запроваджені такі організаційні заходи як дизайн-мислення для стимулювання інноваційної активності, розвиток інтегрованого управління ризиками та доходами, а також реалізація принципів сталого розвитку. Запропоновані підходи дозволяють забезпечити стійкий розвиток підприємств та підвищення їх конкурентоспроможності в умовах сучасної економічної невизначеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Smith, A. (1776). An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations. W. Strahan and T. Cadell. URL: <https://www.gutenberg.org/files/3300/3300-h/3300-h.htm> (дата звернення 27.10 2025).
2. Say, J.-B. (2011). *Traité d'économie politique, ou simple exposition de la manière dont se forment, se distribuent et se consomment les richesses*. Paris, 2011. Institut Coppet. URL: <https://www.institutcoppet.org/wp-content/uploads/2011/12/Traite-deconomie-politique-Jean-Baptiste-Say.pdf> (дата звернення 28.10 2025).
3. Ricardo, D. (1970). On the principles of political economy and taxation. John Murray. URL: <https://competitionandappropriation.econ.ucla.edu/wp-content/uploads/sites/95/1970/01/Principles-of-Political-Economy-and-Taxation-1817.pdf> (дата звернення 27.10 2025).
4. Walras, L. (1926). *Éléments d'économie politique pure, ou théorie de la richesse sociale*. Paris. URL: <http://pombo.free.fr/walras74.pdf> (дата звернення 28.10 2025).
5. Fisher, I. (1907). The rate of interest: Its nature, determination and relation to economic phenomena. *Macmillan*. URL: <https://historyofeconomicthought.mcmaster.ca/fisher/RateofInterest.pdf> (дата звернення 29.10 2025).
6. Pareto, V. (1906). *Manuale di economia politica con una introduzione alla scienza sociale*. Società Editrice Libreria. URL: https://www.economics-reloaded.de/pdf-Dateien/vilfredo_pareto.pdf (дата звернення 30.10 2025).
7. Покровська, Н., & Катрич, Д. (2024). Дефініція терміну «прибуток» в економічній науці. *Економіка та суспільство*, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-151> (дата звернення 31.10 2025).
8. Clark, J. B. (1899). The distribution of wealth: A theory of wages, interest and profits. *Macmillan*. URL: <http://digamo.free.fr/clark99.pdf> (дата звернення 31.10 2025).
9. Marshall, A. (1890). *Principles of economics*. *Macmillan*. URL: <http://digamo.free.fr/marshall90.pdf> (дата звернення 27.10 2025).
10. Hayek, F. A. (1945). The use of knowledge in society. *American Economic Review*, 35 (4), 519-530. URL: <https://home.uchicago.edu/~vlima/courses/econ200/spring01/hayek.pdf>
11. Піддєрьогін А. М. (2005). Формування та розподіл прибутку підприємств : монографія. Київ : КНЕУ, 215 с.
12. Покропивний С. Ф. Покропивний С. Ф. 2000. Економіка підприємства : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : КНЕУ, 528 с.
13. Баб'як Н. Д., Баб'як Н. Д. (2012). Прибуток у системі фінансових ресурсів підприємства. *Фінанси України*. № 3. С. 45–52.
14. Мартиненко В. П., Григоренко О. В. (2023). Система управління прибутком промислових підприємств в сучасних умовах розвитку економіки. *Формування ринкових відносин в Україні*. № 2 (261). С. 57–62.
15. Андрусь О. І., Пятаченко С. Ю. (2022). Фактори та система формування прибутковості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Мукачево. С. 233–240. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/266589> (дата звернення 01.11 2025)
16. Погребняк А. Ю., Ліннік І. М. (2017). Методичні підходи щодо оцінки ефективності діяльності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва : збірник наукових праць*. Вип. 19. С. 187–192. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/44861> (дата звернення 01.11 2025)
17. Букреєва Д. С., Тупіцина К. О., Больша А. К. (2021). Стратегічне планування та управління прибутком підприємств в умовах цифрової економіки. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. № 11. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7729> (дата звернення 03.11 2025).
18. Мартиненко, В., & Григоренко, О. (2023). Аналітична характеристика процесу управління прибутковістю підприємства в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*, (57). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-87> (дата звернення 03.11 2025).
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення 27.10 2025)

REFERENCES:

1. Smith, A. (1776). An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations. W. Strahan and T. Cadell. URL: <https://www.gutenberg.org/files/3300/3300-h/3300-h.htm> (accessed: 27.10.2025). (in English)
2. Say, J.-B. (2011). *Traité d'économie politique, ou simple exposition de la manière dont se forment, se distribuent et se consomment les richesses*. Institut Coppet. URL: <https://www.institutcoppet.org/wp-content/uploads/2011/12/Traite-deconomie-politique-Jean-Baptiste-Say.pdf> (accessed: 28.10.2025). (in French)
3. Ricardo, D. (1970). On the principles of political economy and taxation. John Murray. URL: <https://competitionandappropriation.econ.ucla.edu/wp-content/uploads/sites/95/1970/01/Principles-of-Political-Economy-and-Taxation-1817.pdf> (accessed: 27.10.2025). (in English)

4. Walras, L. (1926). *Éléments d'économie politique pure, ou théorie de la richesse sociale*. URL: <http://pombo.free.fr/walras74.pdf> (accessed: 28.10.2025). (in French)
5. Fisher, I. (1907). *The rate of interest: Its nature, determination and relation to economic phenomena*. Macmillan. URL: <https://historyofeconomicthought.mcmaster.ca/fisher/RateofInterest.pdf> (accessed: 29.10.2025). (in English)
6. Pareto, V. (1906). *Manuale di economia politica con una introduzione alla scienza sociale*. Società Editrice Libreria. URL: https://www.economics-reloaded.de/pdf-Dateien/vilfredo_pareto.pdf (accessed: 30.10.2025). (in Italian)
7. Pokrovska, N., & Katrych, D. (2024). Definiitsiia terminu «pributok» v ekonomichnii nauci [Definition of the term "profit" in economic science]. *Economy and Society*, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-151> (accessed: 31.10.2025). (in Ukrainian)
8. Clark, J. B. (1899). *The distribution of wealth: A theory of wages, interest and profits*. Macmillan. URL: <http://digamo.free.fr/clark99.pdf> (accessed: 31.10.2025). (in English)
9. Marshall, A. (1890). *Principles of economics*. Macmillan. URL: <http://digamo.free.fr/marshall90.pdf> (accessed: 27.10.2025). (in English)
10. Hayek, F. A. (1945). The use of knowledge in society. *American Economic Review*, 35(4), 519-530. URL: <https://home.uchicago.edu/~vlima/courses/econ200/spring01/hayek.pdf> (accessed: 27.10.2025). (in English)
11. Pidderiohin, A. M. (2005). *Formuvannia ta rozpodil pributku pidpriemstv: monohrafiia* [Formation and distribution of enterprise profits: monograph]. KNEU. 215 p. (in Ukrainian)
12. Pokropyvnyi, S. F. (2000). *Ekonomika pidpriemstva: pidruchnyk* [Enterprise economics: textbook] (2nd ed.). KNEU. 528 p. (in Ukrainian)
13. Babiak, N. D. (2012). Pributok u systemi finansovykh resursiv pidpriemstva [Profit in the system of enterprise financial resources]. *Finance of Ukraine*, (3), 45-52. (in Ukrainian)
14. Martynenko, V. P., & Hryhorenko, O. V. (2023). Systema upravlinnia pributkom promyslovykh pidpriemstv v suchasnykh umovakh rozvytku ekonomiky [Profit management system of industrial enterprises in modern economic development conditions]. *Formation of Market Relations in Ukraine*, (2), 57-62. (in Ukrainian)
15. Andrus, O. I., & Piatachenko, S. Yu. (2022). Faktory ta systema formuvannia pributkovosti pidpriemstva [Factors and system of enterprise profitability formation]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University*, 233-240. URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/266589> (accessed: 01.11.2025). (in Ukrainian)
16. Pohrebniak, A. Yu., & Linnik, I. M. (2017). Metodychni pidkhody shchodo otsinky efektyvnosti diialnosti pidpriemstva [Methodical approaches to assessing the effectiveness of enterprise activity]. *Modern Problems of Economics and Entrepreneurship*, (19), 187-192. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/44861> (accessed: 01.11.2025). (in Ukrainian)
17. Bukreeva, D. S., Tupitsyna, K. O., & Bolsha, A. K. (2021). Stratehichne planuvannia ta upravlinnia pributkom pidpriemstv v umovakh tsyfrovoi ekonomiky [Strategic planning and profit management of enterprises in the digital economy]. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*, (11). URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-11-7729> (accessed: 03.11.2025). (in Ukrainian)
18. Martynenko, V., & Hryhorenko, O. (2023). Analychna kharakterystyka protsesu upravlinnia pributkovistiu pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Analytical characteristics of the enterprise profitability management process in modern conditions]. *Economy and Society*, (57). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-87> (accessed: 03.11.2025). (in Ukrainian)
19. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). *Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 15 "Dokhid"* [Accounting Standard 15 "Income"]. Nakaz No. 290. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (accessed: 27.10.2025). (in Ukrainian)